

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní JUDr. Magdalenou Ježkovou ve věci

žalobce: **U. B. N.**
zastoupen Organizace pro pomoc uprchlíkům, z.s.
Kovářská 4, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR, IČ 00007064**
Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 1. 2018, č. j.: OAM-763/ZA-ZA11-K03-2016,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 1. 2018, č. j.: OAM-763/ZA-ZA11-K03-2016, se zrušuje a věc se žalovanému vrací k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce podal dne 4. 9. 2016 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. O jeho žádosti bylo rozhodnuto tak, že se mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje. Včas podanou žalobou namítá žalobce nezákonnost tohoto rozhodnutí žalovaného.

I. Obsah žalobních bodů

2. Žalobce uvedl, že v rámci řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany tvrdil, že je v zemi původu od roku 2005 členem protestního hnutí MASSOB (Movement for Actualization of Sovereign State of Biafra/ Hnutí za obnovu svrchovaného státu Biafra), které si klade za cíl mírovými prostředky prosazovat obnovení Biafry na základě referenda, jehož výsledky budou akceptovány Nigérií, dalšími státy Afriky i zbytkem světa (pozn. kromě hnutí MASSOB v Nigérii od roku 2012 působí hnutí IPOB – Indigenous People of Biafra, které má společný cíl jako hnutí MASSOB, a u pohovoru uvedl, že se chce stát členem tohoto hnutí, jehož divize se zformovala v Praze). V rámci tohoto hnutí se žadatel podílel na organizování demonstrací nebo na osvětové činnosti v místní komunitě mezi mladými lidmi, které seznamoval s významem a cíli hnutí na pravidelných setkáních v místním komunitním centru zhruba jednou až dvakrát za měsíc. Žadatel plnil v hnutí funkci řádového vedoucího. V lednu roku 2016, když se žadatel účastnil jedné z demonstrací hnutí MASSOB, byl zatčen policií a strávil jeden a půl měsíce v zajištění, přesto, že oficiálně nebyl z ničeho obviněn. Po propuštění byl donucen podepsat dokument, dle kterého se již nebude podílet na činnosti hnutí MASSOB. Žalobce však přesto ve svých politických aktivitách pokračoval, čehož si všimla tajná policie, která se ve vesnici, kde žalobce bydlel, informovala u místních lidí na činnost tohoto hnutí. Kromě toho příslušníci tajné policie několikrát navštívili i domov žalobce a ptali se na jeho aktivity žalobcovy manželky. Z toho důvodu se nemohl zdržovat doma a místo toho bydlel u přátel v městě Benin a domů za svou manželkou pouze občas docházel. Díky jednomu z příznivců hnutí, který pracoval u tajné policie, se dozvěděl, že je na seznamu hlídaných osob. V srpnu roku 2016 se proto rozhodl Nigérii opustit a vyhledat mezinárodní ochranu v České republice. Kromě toho žalobce uvedl, že během svého pobytu v České republice vstoupil do IPOB Czech Republic.
3. Žalobce vyslovil přesvědčení, že byl v předcházejícím řízení o udělení mezinárodní zkrácen na svých právech. Rozhodnutí žalovaného napadl v celém rozsahu výroku. Žalovaný v předchozím řízení o udělení azylu porušil tato zákonná ustanovení: § 3 ve spojení s § 2 odst. 4 a § 50 odst. 3 a 4 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), § 12 a § 14a zákona o azylu. Žalobce především upozornil, že žalovaný správní orgán je při aplikaci ustanovení § 12 až § 14a zákona o azylu povinen dbát základních zásad správního řízení vyjádřených v § 2 až § 8 správního řádu. Těmito zásadami jsou především požadavek individualizace správního řízení a správního rozhodnutí stanovený v § 2 odst. 4 správního řádu a povinnost správního orgánu zjistit stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, ve smyslu § 3 správního řádu. Podle prvně uvedené zásady každý správní orgán dbá, aby přijaté řešení odpovídalo okolnostem daného případu. To mj. implikuje povinnost správního orgánu zjistit všechny rozhodné okolnosti svědčící ve prospěch i v neprospěch toho, o jehož právech a povinnostech se rozhoduje. Shromážděné podklady pro rozhodnutí sice může správní orgán hodnotit podle vlastního uvážení, je však povinen pečlivě přihlížet ke všemu, co vyšlo v řízení najevo. Veškeré skutečnosti a úvahy, které vedly k vydání správního rozhodnutí, je pak žalovaný správní orgán povinen ve smyslu ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu uvést do napadeného rozhodnutí. Žalobce se domníval, že žalovaný správní orgán pochybil, když řádně nezjistil skutkový stav a nepřihlédl ke všem rozhodným skutkovým okolnostem a v důsledku toho nesprávně aplikoval § 12 a § 14a zákona o azylu.

4. Žalobce uvedl, že žalovaný zpochybňuje pravost členského průkazu hnutí MASSOB, který žalobce v rámci řízení doložil jako důkaz svého členství v tomto hnutí. Žalovaný poukazuje na to, že průkaz neobsahuje žádné ochranné prvky, takže by bylo snadné jej vytvořit. Kromě toho je dle žalovaného zcela absurdní, aby hnutí, které je nigérijskými úřady označováno za teroristickou organizaci, vydávalo svým členům průkazy s jejich fotografií a adresou bydliště. Proto jej žalovaný považuje za falešný a účelově doložený. S tím žalobce zásadně nesouhlasil. Jedná se o doklad vydaný neoficiálním hnutím, nikoli státním orgánem, je proto přirozené, že nemá žádné bezpečnostní prvky. Kromě toho žalobce jej získal v roce 2005, kdy do hnutí vstoupil, přičemž MASSOB byl za teroristickou organizaci prezidentem označen teprve v roce 2013. Ačkoliv žalovaný tento průkaz nemusí považovat za důkaz s jistotou prokazující členství žalobce v hnutí MASSOB, nelze skutečnost, že žalobce tento průkaz doložil (v dobré víře, že v řízení alespoň nějakým způsobem prokáže svá tvrzení ohledně členství v hnutí MASSOB), vykládat v jeho neprospěch. Hodnocení žalovaného, který průkaz považuje za falešný, žalobce označil za spekulaci a nikoliv za objektivní hodnocení skutkového stavu.
5. Dále žalovaný poukazoval na rozpor v tvrzení žalobce o tom, že nigérijská vláda členy hnutí MASSOB „honí jako lovci zvěř“, že dochází k potlačování demonstrací, během kterých bezpečnostní složky střílí na jejich účastníky nebo je zatýkají. Dle žalovaného toto tvrzení odporuje jednak tomu, že sám žalobce neměl od roku 2005 až do ledna 2016 žádné problémy s bezpečnostními složkami a dále je toto tvrzení dle žalovaného v rozporu s dostupnými informacemi o zemi původu žalobce, z nichž vyplývá, že činnost hnutí je státními orgány tolerována, hnutí není považováno za vážnější hrozbu a k policejním zásahům dochází pouze za účelem zachování veřejného pořádku a potírání násilných aktivit. K tomu žalobce uvedl, že již v rámci doplňujícího pohovoru vysvětlil, že do roku 2015 bývalý nigérijský prezident nepoužíval takové tvrdé metody, jako je tajná policie a bezpečnostní složky. Kromě toho hnutí MASSOB bylo zpočátku více mírumilovné a nepoužívalo takové nátlakové akce, jako v současnosti. Dále na dotaz správního orgánu, co myslel tím, že členové hnutí MASSOB jsou lovnou zvěří, vysvětlil, že dochází k jejich častému zatýkání. Na rozdíl od žalovaného správního orgánu se žalobce domnívá, že tato tvrzení zcela korespondují s dostupnými informacemi o zemi původu žalobce. Tyto zprávy poukazují na to, že přestože se MASSOB prezentuje jako nenásilné hnutí, jehož hlavní činnost spočívá v organizování demonstrací a protestů, ze strany bezpečnostních složek Nigérie pravidelně dochází k brutálnímu potlačování těchto demonstrací, jehož důsledkem jsou často desítky mrtvých nebo zraněných a ještě vyšší počty zadržených příznivců. Souhrnná zpráva Amnesty International z listopadu 2016 týkající se potlačování pro-Biafra aktivistů uvádí, že ze strany ozbrojených sil je často používána hrubá a nepřiměřená síla, zadržené osoby jsou mučeny nebo podrobeny jiným formám špatného zacházení a tato porušení lidských práv v naprosté většině případů nejsou žádným relevantním způsobem vyšetřována kompetentními státními orgány, neboť je zřejmé, že chybí politická vůle zabývat se těmito případy závažného porušení lidských práv. Kromě toho v rámci celé země dochází k mimosoudním popravám a nuceným zmizením. Proti nezávislosti Biafry se opakovaně vyslovuje i prezident, který kupříkladu v květnu 2016 pronesl, že by raději dovolil celé zemi spáchat sebevraždu, či že by raději všichni měli skočit do vody a utopit se, než aby dovolil rozdělení země. Uvedená zpráva upozorňuje na zaužívaný vzorec svévolného zatýkání a nadměrného používání síly nigérijskou vládou a policií při zasahování proti aktivistům účastnícím se pokojných shromáždění. Během konání demonstrace vždy dojde k zatčení

desítek lidí, často náhodně vybraných. Někteří z nich sice jsou posléze propuštěni na svobodu, další jsou však obviněni z vlastizrady, za kterou lze podle nigerijských zákonů uložit trest smrti. Mnoho ze zatčených pro Amnesty International uvedlo, že byli zbiti nebo podrobeni jiným formám špatnému zacházení. Někteří z nich byli dokonce mučeni. Zadrženým je navíc často odepíráno právo na lékařské ošetření. Na rozšířené zneužívání moci příslušníky bezpečnostních složek upozorňuje i nejnovější zpráva Evropského podpůrného azylového úřadu (EASO) z června 2017, která (odkazujíc na zprávy mezinárodních nevládních organizací nebo amerického Department of State) uvádí, že nigerijská policie, jakož i vojenské a bezpečnostní složky mají na svědomí svévolné zatýkání, zdržování, mučení, nucená zmizení a mimosoudní popravy, přičemž ze strany vlády a příslušných složek státu je přijato pouze málo kroků vedoucích k vyšetřování případů zneužívání moci a porušování právních předpisů, důsledkem čeho je rozšířená beztrestnost pachatelů. Amnesty International uvádí, že od srpna roku 2015 zabili příslušníci bezpečnostních složek v průběhu pokojných shromáždění nejméně 150 pro-Biafra aktivistů a zranili stovky dalších. Přesná čísla však nejsou známa, protože vláda žádný z těchto incidentů neprošetřila. Zatím největší počet mrtvých si vyžádalo shromáždění konané dne 30. května 2016 na oslavu vzpomínkového dne Biafry (Biafra Remembrance Day), které se účastnilo více než 100 aktivistů. Zabito bylo minimálně 60 z nich a dalších 70 bylo zraněno. Před konáním oslav vzpomínkového dne v roce 2017 bylo v květnu svévolně zatčeno více než 100 členů hnutí MASSOB a BIM. Skutečnost, že žalobce až do ledna 2016 neměl s policií žádné problémy, přitom nemusí znamenat nevěrohodnost žalobce. Jak i on sám uvedl, zatýkání a zabíjení demonstrantů se zintenzivnilo zejména od roku 2015 po nástupu nového prezidenta do funkce. Kromě toho žalobce v pohovoru uvedl, že celkově se jej pokoušeli zatknout mnohokrát, ale vždy se mu povedlo utéct. Toto vysvětlení lze považovat za logické a hodnověrné.

6. Ohledně protestů žalobce vypověděl, že během jeho členství v hnutí MASSOB se účastnil mnoha demonstrací a nemůže si vzpomenout úplně na všechny. Zároveň tvrdil, že se neúčastnil úplně žádné akce, kterou členové hnutí pořádali, neboť měl i své podnikání a do aktivit hnutí se proto zapojoval, pouze, když na to měl čas. Poté byl žalobce dotazován na jeho účast na protestech během posledních dvou let (2014 a 2015). Uvedl, že v tomto období se již protestů nekonalo tolik jako v minulosti (s ohledem na nástup nového prezidenta a frekventovanějšího používání síly ze strany státních orgánů, viz výše). Když byl žalobce dotázán na přesný počet protestních akcí, jichž se účastnil v období posledních dvou let a místo jejich konání, uvedl, že v roce 2016 měli protest v lednu, ten, na kterém byl zatčen, pak v březnu, kdy byl propuštěn, pak byl jeden v květnu a v roce 2015 byl jeden protest v Enubu a jeden v Port Harcourt. Rozpor, kdy žalobce nejdříve tvrdil, že se protesty konaly cca každé dva měsíce, ale poté tvrdil, že od roku 2014 jich již moc neměli, vysvětlil, že jeho první odpověď (protesty každé dva měsíce) byla myšlena obecně, ale od roku 2014 se tradice protestů přerušila z důvodu násilí a zabíjení. Žalobce se na rozdíl od žalovaného domnívá, že jeho výpověď ohledně účasti na demonstracích hnutí MASSOB je konzistentní a nejsou v ní žádné výraznější rozpory. Je přirozené, že žalobce si nemohl zcela přesně vzpomenout na datum a místo konání každé jedné z protestních akcí, kterých se účastnil během dlouhého jedenáctiletého období. V rámci pohovoru byl dotazován na protesty, kterých se účastnil on sám, z toho důvodu neměl důvod mluvit o protestu z prosince roku 2015, na který poukazoval žalovaný. Jednalo se o akci, která se konala v úplně jiném státě Nigérie. Tvrzení žalovaného, že jako řádový vedoucí musel být žalobce informován o všech

akcích hnutí, je pouze ničím nepodloženou domněnkou. Hnutí MASSOB má tisíce členů a působí v několika státech Nigérie. Rozpory žalovaný shledal i ve výpovědi žalobce ohledně okolností jeho zatčení a následného uvěznění. Žalobce měl však naopak za to, že jeho výpověď v tomto ohledu žádné výrazné rozpory neobsahuje a odůvodnění napadeného rozhodnutí v této části je spíše výsledkem nepochopení situace žalobce a místních reálií ze strany správního orgánu.

7. Co se týče zadržení žalobce, ten od začátku poukazoval zejména na nehumánní podmínky, v jakých byl ve vězení držen v přeplněné policejní cele, kde si nemohl pořádně ani sednout, v nedostatečných hygienických podmínkách, s nedostatečným přísunem potravin. Není pravda, že by tvrdil, že jej po zadržení často bili. V protokolu sice je v odpovědi na otázku „v jakých podmínkách jste byl držen?“ uvedeno (mimo jiné) „bili nás“, nicméně v další odpovědi žalobce upřesňuje, že fyzické násilí ze strany policistů bylo proti němu použito při nakládání do nákladního auta. Mohlo se tedy jednat pouze o chybu v tlumočení. Kromě toho žalobci nebyla dána možnost tento „rozpor“ vysvětlit. Žalovaný shledal další rozpor v tom, že žalobce u prvního pohovoru uvedl, „oni nám zamítli, abychom se bránili u soudu“, zatímco v doplňujícím pohovoru tvrdil „varovali mě, že mě odvezou k soudu.“ Žalobce má za to, že zde žádný rozpor není, neboť jeho odpovědi vychází z poněkud odlišného kontextu kladených otázek. V prvním případě byl dotazován na to, jak proběhlo jeho zatčení a v této souvislosti mluvil o tom, že mu nebylo umožněno bránit se proti tomuto nezákonnému zatčení. V druhém případě však dotaz směřoval na to, zda byl z něčeho obviněn. V tomto směru odpověděl, že jej policajti varovali, že bude odvezen k soudu proto, že se dopustil ohrožení státu, ale nakonec nebyl vůbec oficiálně obviněn. S tím souvisí i otázka nesrovnalostí ve vztahu k tomu, zda žalobce byl z něčeho obviněn nebo nikoliv. Žalobce na otázku, zda byl oficiálně obviněn z nějakého trestného činu, sdělil, že jej policisté obvinili z ohrožení státu. Zároveň však pro vysvětlení dodal, že to nebylo písemně a nebyl postaven před soud. Během zadržení po něm požadovali podepsat prohlášení, že již nebude podporovat hnutí MASSOB a že nebude páchat skutky v rozporu se zákony Nigérie. Poté, co žalobce tento dokument podepsal, byl propuštěn. Policisté jej však varovali, že pokud zjistí, že v činnosti pro hnutí dále pokračuje, bude zatčen. Jednalo se tedy o jakousi dobu podmíněného propuštění. Proto žalobce vypověděl, že jelikož se jednalo o jeho první zatčení, nedošlo k oficiálnímu obvinění, ale byl pouze varován, že pokud bude i nadále členem hnutí, bude nést trestněprávní důsledky. Žalobce nevidí žádný důvod, proč žalovaný považuje jeho výpověď za zmatečnou. Žalovaný se v tomto směru ani nesnažil shromáždit relevantní informace, kterými by svůj závěr o nepřesvědčivosti tvrzení žalobce podpořil.
8. Dále žalobce konstatoval, že žalovaný poukazuje na to, že žalobce uváděl zásadně odlišné skutečnosti ve vztahu k důvodům odchodu z vlasti, kdy u prvního pohovoru uvedl, že tímto důvodem bylo obecné nerespektování zákonů vládou, absence naděje, že vláda přijme jejich požadavky, zatímco u druhého pohovoru mluvil o tom, že byl sledován tajnou policií, musel se skrývat, jeho manželka byla opakovaně vyslýchána, přičemž tyto skutečnosti u prvního pohovoru vůbec neuvedl. Žalovaný uvedené skutečnosti hodnotí jako tendenci žalobce dodávat do své výpovědi stále nové, závažnější tvrzení o jeho údajném pronásledování. Žalobce se naopak domnívá, že je to pouze důsledek toho, že první pohovor byl vedený v mnohem obecnější rovině, než pohovor doplňující. Pokud žalovaný dále poukazoval na to, že žalobce neopustil zemi původu ihned poté, co byl propuštěn z detence, ale až po půl roce, nutno především dodat, že žalobce přirozeně

potřeboval určitý čas k zorganizování odchodu ze země a zejména k zajištění finančních prostředků. Kromě toho žalobce neměl důvod opouštět zemi ihned po jeho propuštění. Jak vypověděl, policie jej varovala, že bude mít problémy, pokud zjistí, že je i nadále členem MASSOB. Pokud by žalobce skutečně zanechal svých politických aktivit, bylo by možné předpokládat, že policie již nebude mít o jeho osobu zájem. Žalobce se tuto situaci nejdříve pokoušel řešit ukrýváním se na různých místech u svých známých, po jistém čase však již tento způsob života byl pro něj neúnosný, a proto se rozhodl zemi opustit. Žalobce si záměrně zvolil autobusovou dopravu jako nejbezpečnější způsob opuštění země. Ve srovnání s leteckou dopravou, kde jsou bezpečnostní kontroly na letišti obecně mnohem důkladnější.

9. Ohledně předložení falešného průkazu totožnosti žalobce uvedl, že se jednalo o fotokopii jeho národního občanského průkazu, kterou měl ve svém telefonu a později ji vytiskl a předložil jako důkaz své totožnosti, přičemž fotografii svého průkazu totožnosti pořídil v minulosti, nikoli bezprostředně před svým odjezdem z vlasti. Na tomto místě žalobce poukázal na doporučení UNHCR k zajišťování cizinců, bod 25, dle kterého *„S přihlédnutím ke skutečnosti, že žadatelé o azyl mají často ospravedlnitelné důvody k nelegálnímu vstupu nebo pohybu, včetně cestování bez předepsaných dokladů totožnosti, je důležité zajistit, aby zákonné požadavky neobsahovaly nerealistické povinnosti ohledně počtu a kvality dokladů totožnosti, které lze od žadatele o azyl požadovat. V případě neexistence dokladů totožnosti jsou i jiné způsoby, jak identitu zjistit. Neschopnost předložit požadované doklady nesmí být automaticky vykládána jako nedostatek ochoty spolupracovat nebo mít za následek nepříznivý výsledek bezpečnostního šetření.“* Žalobce se tak domníval, že hodnocení věrohodnosti žalobce ze strany žalovaného správního orgánu odporuje § 3 správního řádu. Napadené rozhodnutí navíc budí dojem tendenčnosti. Výše v textu žaloby žalobce veškeré rozpory vysvětluje a uvádí věci na pravou míru. Pokud by mu tato možnost byla poskytnuta již v rámci právního řízení, mohlo dojít k objasnění nepřesností ještě před vydáním napadeného rozhodnutí, na které žalobce mimochodem čekal více než 17 měsíců. Žalovaný v řízení opakovaně prodlužoval lhůtu pro vydání rozhodnutí s odůvodněním, že se jedná o komplikovaný případ a je potřeba vyhledat dodatečné informace o zemi původu žalobce. Napadené rozhodnutí však vychází hlavně z obsahu protokolů z pohovorů a zcela obecných informací o zemi původu. Pokud žalovaný vyhodnotil veškerá tvrzení žalobce jako nevěrohodné, měl žádost o mezinárodní ochranu zamítnut ve lhůtě 30 dnů jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu.
10. Žalobce připomenul, že komentář k zákonu o azylu uvádí: „Je ale také třeba ze strany správního orgánu nehledat účelově možné rozpory, které mohou být způsobeny jak tlumočením, tak rozdílným chápáním výrazů v různých kulturách, nervozitou žadatele či i obavou žadatele z toho, že jeho příběh, tak jak jej zažil, není dostačující. Je třeba mít na paměti, že některé nesrovnalosti mohou mít i jiné vysvětlení než účelovost výpovědi; např. otázka drobných odchylek v datech, která uvádí žadatel v pohovorech provedených správním orgánem v několikaměsíčním odstupu. Svou roli zde může hrát zapomínání a snaha za každou cenu si při pohovoru vzpomenout na nějaké datum, které ovšem v číselné formě není pro žadatele tak relevantní a zapamatováníhodné. Zde je namísto zvážit i doplňující otázky vztahující se nejen ke konkrétnímu datu, ale např. i k ročnímu období či dalším událostem, o kterých ve výpovědi žadatel hovoří. Pokud se tedy žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie, jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za

konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, pak je třeba z takové výpovědi vycházet (srov. NSS ze dne 24. 7. 2008, sp. zn. 2 Azs 49/2008).“ Žalobce v tomto bodu uzavřel, že v rámci dvou pohovorů, které s ním byly provedeny, se držel jedné dějové linie a jeho výpověď je jako celek konzistentní. Údajné rozpory, které správní orgán v jeho výpovědích našel, považuje žalobce spíše za účelově vytvořené správním orgánem než objektivně existující.

11. Žalobce tvrdil, že v zemi původu mu hrozí pronásledování z důvodu zastávání určitého politického názoru a jeho projevy navenek prostřednictvím členství v hnutí MASSOB a podílení se na činnosti tohoto hnutí (zejména organizováním demonstrací nebo osvětovou činností). Z uvedených důvodů byl žadatel jednou zatčen policií a několik týdnů držen v detenci. Měl za to, že v jeho případě je relevantní jak ustanovení § 12 písm. a) i b) zákona o azylu. Připomněl při tom rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, čj. 2 Azs 45/2008 – 67, z něhož vyplývá, že ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu, musí být vykládáno souladně s čl. 43 Listiny základních práv a svobod a její celkovou systematikou, a to jednak proto, že má toto ustanovení ústavního pořádku vyšší právní sílu, a jednak proto, že je § 12 písm. a) zákona o azylu promítnutím této ústavní normy na zákonné úrovni. Za politická práva a svobody tudíž musí být pokládána politická práva ve smyslu hlavy druhé oddílu druhého Listiny základních práv a svobod, včetně svobody projevu a práva na informace podle jejího čl. 17. Právo pokojně se shromažďovat je rovněž jedním z politických práv ve smyslu oddílu druhého Listiny, přičemž žadatel byl zadržen právě v důsledku uplatňování tohoto práva. Je zřejmé, že bezpečnostní složky v tomto případě zneužily své oprávnění zadržet osobu za účelem potlačení svobodného vyjadřování politických názorů. Dostupné zprávy o zemi původu žadatele navíc potvrzují, že omezování svobody shromažďování a svévolné zajišťování patří mezi přetrvávající problémy Nigérie.
12. Otázkou, jež vyvstává, je dle žalobce to, zda jednání, jemuž byl v zemi původu vystaven, dosahuje úrovně pronásledování. Odkázal přitom na ust. § 2 odst. 4 zákona o azylu a čl. 9 odst. 1 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 (dále jen „kvalifikační směrnice“). Měl za to, že svévolné zadržení žadatele policií a omezení jeho osobní svobody by bylo možné označit za policejní opatření, které je diskriminační, neboť bylo uplatněno v důsledku jeho odlišného politického názoru. Ačkoliv je pravda, že žadatel byl zadržen pouze jednou a zároveň nebyl vystaven žádné formě fyzického násilí, zároveň je nutno zohlednit, že samotné zajištění trvalo několik týdnů bez toho, aby vůči žadateli bylo vzneseno jakékoliv obvinění a jeho zřejmým účelem bylo zastrašit žalobce a odradit jej od další politické aktivity. Kromě toho, jak ostatně vypověděl, i po jeho propuštění nadále přetrvával adresný zájem policie o jeho osobu (opakované návštěvy v jeho domácnosti a zjišťování informací o působení žadatele v místní komunitě). Nelze tedy vyloučit, že v případě jeho návratu do země původu by žadatel mohl být znovu vystaven svévolnému omezení, případně zbavení svobody za situace, že by i nadále pokračoval ve svých politických aktivitách. V tomto ohledu odkázal na článek 4 odst. 4 kvalifikační směrnice, dle kterého platí, že „skutečnost, že žadatel již byl pronásledován nebo utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám pronásledování nebo způsobení vážné újmy, je závažným ukazatelem odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpění vážné újmy, neexistují-li závažné důvody domnívat se, že pronásledování nebo způsobení vážné újmy se již nebude opakovat.“ Z výše uvedených zpráv o zemi původu žadatele přitom vyplývá, že aktivisti vystupující na podporu znovuobnovený státu Biafra jsou i nadále

terčem svévolných opatření policejních nebo jiných ozbrojených složek státu. Co se týče existující míry rizika, že žalobce by v zemi původu mohl být pronásledován vystaven, je potřeba uplatnit důkazní standard přiměřené pravděpodobnosti, který byl Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 – 82 definován takto: „Přiměřená pravděpodobnost nežádoucího důsledku návratu do země původu [...] je dána tehdy, bývá-li tento důsledek v případech obdobných případu žadatele nikoli ojedinělý. Neznamená to, že [...] v případě návratu do země původu musí být nastání nežádoucího důsledku prakticky jisté [...] nýbrž to, že k nežádoucímu důsledku v případech obdobných případu žadatele dochází natolik často, že s ním ten, komu takový následek hrozí, musí počítat jako se vcelku běžným jevem, a nikoli jako s jevem toliko výjimečným.“

13. Žalobce uzavřel, že z dostupných zpráv o zemi původu vyplývá, že k nepřiměřeným zásahům proti demonstrantům dochází často a ve velkém rozsahu, kdy jsou zatýkány desítky lidí pouze z důvodu uplatňování svého politického práva na svobodu projevu a shromáždění. Lze proto tvrdit, že lidé účastníci se těchto demonstrací musí víceméně počítat s tím, že mohou být zadrženi příslušníky bezpečnostních sborů. Tato zatčení a případné mučení či špatné zacházení se přitom netýkají pouze vysokých představitelů hnutí IPOB nebo MASSOB ale i řadových členů případně pouhých sympatizantů účastnících se shromáždění. Žalobce lze navíc považovat za jednoho z těch významnějších členů, alespoň v rámci místní komunity, neboť se aktivně podílel na fungování hnutí, kdy rozšiřoval informovanost místních o cílech hnutí a pořádal demonstrace. Kromě toho, jak sám vypověděl, policie se o něj po jeho zatčení neustále zajímala a lze tedy říct, že v jeho konkrétním případě je riziko pronásledování mnohem reálnější, než v případě řadových členů nebo pouhých sympatizantů hnutí.

II. Vyjádření žalovaného

14. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný uvedl, že popírá oprávněnost podané žaloby a nesouhlasí s ní, neboť správní orgán v případě důvodů tvrzených žalobcem neshledal, že by byly naplněny důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. Odkázal přitom na odůvodnění napadeného rozhodnutí a zejména na pohovor ze dne 7. 9. 2016 a protokol o doplňujícím pohovoru ze dne 31. 1. 2017 a rovněž tak na informace, které správní orgán v průběhu správního řízení shromáždil ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv na území Nigerijské federativní republiky.
15. Dále uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že tvrzený důvod žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany je jeho obava, že bude jako člen MASSOB po svém návratu do vlasti zatčen a uvězněn. Správní orgán je přesvědčen o tom, že veškeré skutečnosti, které žalobce v průběhu správního řízení uváděl ohledně svých aktivit a které označil za uplatňování politických práv a svobod prostřednictvím svého členství v hnutí MASSOB, velmi pečlivě zvážil, a ty posléze odpovídajícím způsobem vyhodnotil. Správní orgán taktéž připomněl, že žalobci byl v průběhu správního řízení poskytnut široký prostor pro jeho výpovědi, když s ním byl po jeho podané žádosti o mezinárodní ochranu proveden též doplňující pohovor. Správní orgán i nadále konstatoval, že ve všech zásadních částech žalobcovy výpovědi shledal natolik zásadní rozpory a výrazné nepřesnosti, které ve spojení s obecným a naprosto nekonkrétním popisem činnosti žalobce pro hnutí MASSOB, tak jak jej podal v průběhu správního řízení, činí žalobcem

podanou výpověď ohledně jeho členství a působení v uvedeném hnutí celkově nevěrohodnou. V této souvislosti žalovaný odkázal na stranu 11 až 16 odůvodnění napadeného rozhodnutí, kde se velmi zevrubně touto rozporuplnou výpovědí žalobce zaobíral.

16. Žalovaný rovněž připomenul, že v řízeních ve věci mezinárodní ochrany hraje mimořádně důležitou roli právě věrohodná výpověď žadatele. Odkázal přitom na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 1. 2002, sp.zn. 5 A 746/2000, dle něhož „pravdivost tvrzení žadatele a věrohodnost jeho osoby jsou základem, z něhož se v azylovém řízení nutně vychází“. Dále odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č.j. 6 Azs 235/2004 – 57, v němž je uvedeno, že „není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují“. Dále tento soud konstatoval, že „věrohodná výpověď je dostatečným důkazním prostředkem, kterým žadatel o azyl prokazuje pronásledování vlastní osoby. Nevěrohodnost tvrzení zejména vzhled jeho rozporuplnosti, naopak znemožňuje správnímu orgánu hledat u žadatele o azyl podmínky pro oddělení azylu dle ust. § 12 písm. a) a b) zákona o azylu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2008, č.j. 7 Azs 25/2008-105).

III. Replika žalobce

17. K otázce žalovaným konstatovaných rozporů a nepřesností ve výpovědích sepsaných v průběhu správního řízení žalobce uvedl, že hodnocením výpovědi žadatele o mezinárodní ochranu a její nevěrohodnosti se ve svých rozhodnutích opakovaně zabýval Nejvyšší správní soud. V rozsudku ze dne 24. 7. 2008, čj. 2 Azs 49/2008-83, dospěl k závěru, že „výpověď byla nedůvěryhodná zejména proto, že stěžovatel s postupem času pozměňoval svá tvrzení, tak aby jím popisovaná situace v zemi původu založila důvodnost obav z pronásledování. Těmito výraznými změnami a rozpory ve výpovědích však znedůvěryhodnil svou výpověď jako celek. Rozpory jsou jak v základních věcech (např. v prvním případě není strýc-sympatizant organizace pro lidská práva-kvůli kterému měl mít stěžovatel potíže s policií, vůbec zmiňován-jakékoli osobní potíže s policií naopak v předchozím pohovoru stěžovatel zcela vyloučil, zatímco nyní je uvádí jako důvod opuštění země; ohledně událostí v Q. v březnu 2004, kterých se měl stěžovatel podle prvního pohovoru osobně účastnit, se nově zmiňuje tak, že byl nemocen a akci toliko sledoval ze svého domu), tak i v popisech podrobností (odlišný způsob vycestování ze země, odlišný způsob zjištění údajného hrozícího zatčení...)“. Pokud se však žadatel po celou dobu řízení drží jedné dějové linie, jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, pak je třeba z takové výpovědi vycházet. V řízení ve věci mezinárodní ochrany obecně platí, že důkazní břemeno je rozděleno mezi žadatele a ministerstvo. Žadatel je povinen prokázat jím tvrzené skutečnosti, je-li to v jeho možnostech, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují. Z této povinnosti vyplývá, že žalovaný by měl „v průběhu pohovoru vhodně kladenými otázkami zjistit, zdali žadatelem tvrzené skutečnosti jsou relevantní pro udělení azylu či doplňkové ochrany a tvrzení žadatele podle toho klasifikovat“ (viz rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, sp.

zn. 5 Azs 66/2008). Žalovaný by se měl při provádění pohovoru zdržet pokládání sugestivních a kapciózních otázek.

18. Pokud žalovaný odkazuje na nekonkrétnost popisu činnosti žalobce pro hnutí MASSOB, je potřeba připomenout, že je to rovněž žalovaný, kdo má povinnost pokládat žadateli vhodné otázky takovým způsobem, aby zjistil veškeré informace nezbytné pro posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, včetně věrohodnosti žadatele. Žalobce v rámci pohovorů pouze odpovídal na otázky správního orgánu, tak jak mu byly přetlumočeny. Pokud měl žalovaný za to, že odpovědi žalobce nejsou dostatečně určité, měl možnost požadovat po žalobci dovysvětlení jeho odpovědí, nebo mu měl pokládat otázky takovým způsobem, aby žalobce mohl poskytnout více konkrétní odpověď. Vytýkána obecnost a nekonkrétnost popisu činnosti žalobce pro hnutí MASSOB je tedy spíše než nevěrohodností žalobce způsobená neunesením důkazního břemene žalovaného, který v průběhu řízení nedostatečně zjistil, zda jsou žalobcem tvrzené skutečnosti relevantní pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Kromě uvedeného zároveň platí, že v řízení se uplatňuje důkazní standard přiměřené pravděpodobnosti, což platí nejen v rámci celkové úvahy o pravděpodobnosti pronásledování, ale nutně i na posouzení věrohodnosti jednotlivých dílčích tvrzení žadatele o azyl, která jsou posléze podkladem této celkové úvahy. To znamená, že pokud je přiměřeně pravděpodobné, že daná událost proběhla tak, jak tvrdí žadatel o azyl, žalovaný musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Žalovaný může zcela vyloučit z celkového posouzení pouze ta fakta, u nichž je postaveno téměř najisto, že se nestaly (tj. neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo). Ostatní tvrzení musí být součástí celkového posouzení rizika pronásledování, kde jim bude přisouzena váha podle míry pravděpodobnosti, s jakou lze soudit, že odpovídají skutečnosti. „V konečné fázi tedy žalovaný posuzuje všechny relevantní skutečnosti a okolnosti žádosti o mezinárodní ochranu jednotlivě i ve vzájemných souvislostech“ (viz rozsudek NSS ze dne 4. 1. 2018, č.j. 10 Azs 254/2017 – 40). Žalovaný přitom nemůže ze svého posuzování vyloučit tvrzené skutečnosti např. pouze proto, že nelze vyloučit jiný průběh událostí než ten předestřený žadatelem či že existuje alternativní vysvětlení pro určité skutečnosti, které je stejně pravděpodobné (viz rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, sp. zn. 5 Azs 66/2008).
19. Žalobce uvedl, že v rámci řízení popsal své zadržení při jedné z demonstrací pořádaných hnutím MASSOB, jakož i to, že po propuštění se o něj zajímala tajná policie, která kontaktovala jeho manželku. Žalovaný však v napadeném rozhodnutí k celé věci přistupuje značně zjednodušujícím způsobem a v zásadě se odmítl azylovým příběhem žalobce tak, jak jím byl prezentován, podrobněji zabývat a veškerá jeho argumentace je postavená na zpochybňování věrohodnosti výpovědi stěžovatele a bagatelizaci jím uváděných obav, a to pouze na základě ničím nepodložených domněnek (o kterých žalobce podrobněji píše v podané žalobě). Takový postup je však zcela nepřijatelný. V tomto ohledu lze odkázat na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 20. 3. 2008, č. j. 47 Az 6/2007-93.
20. Žalobce uvedl, že je zřejmé, že přestože výpověď žalobce byla celkově konzistentní a zapadala do obecného kontextu dostupných informací o situaci členů hnutí MASSOB (ačkoliv se žalovaný snaží tvrdit opak), žalovaný při vydání napadeného rozhodnutí hodnotil azylový příběh stěžovatele zcela povrchním způsobem, neboť bez jakékoliv opory ve spisovém materiálu výpovědi žalobce znevěrohodňoval na základě vlastních ničím nepodložených hypotéz. Žalovaný tedy namísto zjišťování stavu věci, o němž

nejsou důvodné pochybnosti, pouze účelově hledal rozpory tam, kde ve skutečnosti žádné nejsou. Na základě těchto svých hypotéz žalovaný odmítl výpověď žalobce jako celek, aniž by podrobil testu přiměřené pravděpodobnosti ve vztahu k věrohodnosti jednotlivá dílčí tvrzení žalobce. To se následně promítlo do celkového hodnocení hodnověrnosti výpovědi stěžovatele. Žalovaný v tomto ohledu nedostal své povinnosti zjistit relevantní (podrobnější) informace o zemi původu; nezohlednil navíc ani informace o zemi původu obsažené v jeho spisu. Namísto testu přiměřené pravděpodobnosti navíc požadoval jistotu.

21. Závěrem své repliky žalobce poukázal na to, že nelze zcela vyloučit, že některé drobné nepřesnosti v jeho výpovědi mohly být způsobeny nedostatky v tlumočení. Při prvním pohovoru tlumočila paní Elena Kamenetski (viz protokol o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 7. 9. 2016), která však není tlumočnickem zapsaným v seznamu znalců a tlumočnicků. V souladu s § 2 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnickách přitom platí, že „znaleckou a tlumočnickou činnost mohou vykonávat pouze znalci a tlumočníci zapsaní do seznamu znalců a tlumočnicků...“ Zároveň tento zákon stanoví v § 24 odst. 1 tři výjimky, kdy může správní orgán ustanovit tlumočnickem osobu, která není zapsána do seznamu. Je tomu tak v situaci, kdy: a) není-li pro některý jazyk tlumočnick do seznamu zapsán, b) nemůže-li tlumočnick zapsaný do seznamu úkon provést, c) jestliže by provedení úkonu tlumočnickem zapsaným do seznamu bylo spojeno s nepřiměřenými obtížemi nebo náklady. V případě žalobce se přitom jednalo o tlumočení do/z anglického jazyka, kdy v seznamu tlumočnicků je pro tento jazyk zapsáno 799 osob (ke dni 21. 5. 2018). Nelze tedy tvrdit, že by nastala některé z uvedených situací. Je proto zcela zřejmé, že žalovaný postupoval nezákonně, když ustanovil tlumočnickem osobu nezapsanou v seznamu znalců a tlumočnicků.

IV. Předložení důkazních prostředků žalobcem

22. Následně žalobce předložil zdejšímu soudu důkazní materiály a to dopis ze dne 25. 5. 2020 a ze dne 14. 2. 2021 v anglickém jazyce. Po zajištění překladu do českého jazyka zaslal zdejší soud tyto důkazy žalovanému k vyjádření. Žalovaný v písemném vyjádření zpochybnil pravost těchto dopisů a setrval na názoru, že výpovědi žalobce v azylovém řízení vykazovaly rozpory.

V. Posouzení věci krajským soudem

23. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“), bez nařízení jednání, když žalobce i žalovaný vyslovili s tímto postupem souhlas. Po prostudování obsahu správního spisu v kontextu s žalobními námitkami pak žalobu jako nedůvodnou rozsudkem ze dne 24. 5. 2019, pod č.j. 31 Az 5/2018-44, zamítl.
24. Proti tomuto rozhodnutí brojil žalobce kasační stížností, na základě níž Nejvyšší správní soud rozsudek zdejšího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V rozsudku ze dne 13. 11. 2019, č.j. 4 Azs 250/2019-61 Nejvyšší správní soud přisvědčil žalobci a shledal napadený rozsudek nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů. Měl za to, že se krajský soud námitkami žalobce, který se snažil rozptýlit pochybnosti o svojí nevěrohodnosti, nezabýval. Krajský soud vázán vysloveným názorem Nejvyššího správního soudu přistoupil znovu k přezkoumání napadeného rozhodnutí podle části třetí hlavy druhé

dílu prvního s. ř. s. a žalobu rozsudkem ze dne 22. 4. 2020, č.j. 31 Az 5/2018-78 zamítl. Nejvyšší správní soud na základě kasační stížnosti žalobce znovu rozsudek zdejšího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V rozsudku ze dne 26. 10. 2020, č.j. 4 Azs 145/2020-60 uvedl, že „Ačkoli krajský soud v napadeném rozsudku konkretizoval rozpory obsažené ve výpovědích stěžovatele, jak mu Nejvyšší správní soud uložil, nadále nereagoval na stěžovatelovy námitky, kterými tvrzené rozpory vysvětloval. Krajský soud rovněž nijak nerefletoval judikatorní a doktrinární požadavky na hodnocení věrohodnosti výpovědi žadatele o mezinárodní ochranu, jejichž zohlednění Nejvyšší správní soud krajskému soudu rovněž uložil.“.....Krajský soud se tedy nikterak nevypořádal s námitkou stěžovatele, že až do roku 2015 nečelili členové hnutí žádným potížím, přičemž tyto přišly až s nástupem nového prezidenta. Nadto ani nespecifikoval důvody, pro které se přiklonil k názoru žalovaného, že nigerijské orgány nepovažují hnutí MASSOB za závažnější hrozbu a jejich členy aktivně nevyhledávají..... Krajský soud opomenul vypořádat žalobní argumentaci stěžovatele, ve které stěžovatel vysvětlil, proč se neúčastnil žádné akce hnutí MASSOB, proč si nemohl vzpomenout na konkrétní data konání jednotlivých protestů a proč nehovořil o protestech, kterých se neúčastnil a které se konaly v úplně jiném státě Nigérie..... V bodu 33. napadeného rozsudku krajský soud upozornil na rozpory ve výpovědi stěžovatele týkající se okolností jeho zatčení a zadržení v lednu 2016. Stěžovatel v žalobě namítl, že první pohovor byl veden v obecnější rovině než pohovor doplňující, přičemž v doplňujícím pohovoru osvětlil, že fyzické násilí proti němu bylo užito při zadržení, nikoli během jeho věznění. Stěžovatel k otázce svého obvinění vysvětlil, že toto mu nebylo sděleno písemně a že nebyl postaven před soud. Zároveň musel podepsat prohlášení, že již nebude podporovat hnutí MASSOB. Byl také upozorněn na opětovné zatčení v případě, že bude pokračovat v činnosti pro hnutí. Rovněž poskytl vysvětlení, proč neopustil zemi původu ihned po svém propuštění z vězení. Potřeboval totiž dostatek času k zorganizování odchodu ze země a k zajištění finančních prostředků. Ani s těmito námitkami se však krajský soud v rámci své argumentace nevypořádal a neprovedl jejich náležité zhodnocení.

„Nejvyšší správní soud podotkl, že již ve výše citovaném předchozím zrušujícím rozsudku ze dne 13. 11. 2019 předestřel judikatorní i doktrinární požadavky na hodnocení věrohodnosti výpovědí žadatelů o mezinárodní ochranu.

- Řízení o mezinárodní ochraně je často provázáno důkazní nouzí, přičemž v případech, kdy žadatel ani žalovaný není schopen doložit či vyvrátit určitou skutečnost či tvrzení žádným přesvědčivým důkazem, zůstává jediným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele.Pokud má správní orgán ohledně příběhu žadatele pochybnosti, je na něm, aby shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele vyvracejí či zpochybňují (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57).
- Povinností členského státu je naopak posoudit významné náležitosti žádosti ve spolupráci se žadatelem. ...pokud skutečnosti sdělené žadatelem o mezinárodní ochranu nejsou úplné, aktuální nebo relevantní, je nezbytné, aby dotýčný členský stát v tomto stadiu řízení s žadatelem aktivně spolupracoval, aby bylo možné shromáždít všechny důkazy na podporu žádosti.
- Pokud se žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie a jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, je třeba z jeho výpovědi vycházet

-rozpory, které mohou být způsobeny jak tlumočením, tak rozdílným chápáním výrazů v různých kulturách, nervozitou žadatele či i obavou žadatele z toho, že jeho příběh, tak jak jej zažil, není dostačující.
 - Nejvyšší správní soud připomíná, že řízení ve věci mezinárodní ochrany je prováděno specifickou zásadou „v případě pochybností ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu“ (benefit of doubt), která znamená, že pokud se nějakou skutečnost či okolnost nepodařilo v průběhu řízení přes veškerou (oboustrannou) snahu dokázat či vyvrátit, měla by být brána za pravdivou
 - Zdejší soud již v předchozím zrušujícím rozsudku ze dne 13. 11. 2019 zdůraznil, že Nejvyšší správní soud akceptoval test „přiměřené pravděpodobnosti“.Současně důkazní standard „přiměřené pravděpodobnosti“ se aplikuje nejen v rámci celkové úvahy o pravděpodobnosti pronásledování, ale nutně i na posouzení věrohodnosti jednotlivých dílčích tvrzení žadatele, která jsou posléze podkladem této celkové úvahy. To znamená, že pokud je přiměřeně pravděpodobné, že daná událost proběhla tak, jak tvrdí žadatel, žalovaný musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Pokud je, byť jen přiměřeně pravděpodobné, že tvrzení žadatele je pravdivé či že se určitá skutečnost udála tak, jak žadatel uvádí, nelze toto tvrzení prohlásit za nevěrohodné a vyloučit jej z dalšího posuzování; naopak, je nutno toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení odůvodněnosti žádosti a přiřadit mu patřičnou váhu. Zcela vyloučit z celkového posouzení je možno pouze ta fakta, u nichž je postaveno téměř najisto, že se nestaly (tj. neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo).“
25. Krajský soud znovu přistoupil na základě shora prezentovaného zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu k přezkoumání napadeného rozhodnutí v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. bez nařízení jednání, když žalobce i žalovaný vyslovili s tímto postupem v souladu s ust. § 51 odst. 1 uvedené právní úpravy souhlas. Věc pak posoudil následovně.
26. Z obsahu správního spisu, jak ostatně krajský soud konstatoval již v předcházejícím rozsudku, vyplynulo, že dne 7. 9. 2016 poskytl žalobce údaje k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany a uvedl, že je státním příslušníkem Nigérie a hlásí se ke křesťanství. Je registrovaným členem hnutí MASSOB, ale nemá legitimaci. Je ženatý, má jedno dítě, manželka je těhotná. Na území České republiky vstoupil v září 2016 a k důvodům žádosti sdělil, že Nigérie tvrdě zasahuje proti členům MASSOB, honí je jako lovci zvěř a snaží se je pochyťat. Důvod jeho žádosti je tedy pouze politický, neboť je pronásledován a vláda jim nedovoluje vytvořit vlastní nezávislý stát Biafra. Žalobce nepředložil žádné doklady osvědčující jeho totožnost. Pohovor s žalobcem byl proveden za přítomnosti tlumočnice anglického jazyka dne 7. 9. 2016. Žalobce uvedl, že v zemi původu podnikal a má dokončené středoškolské vzdělání. K problémům ve vlasti pak zmínil, že je členem hnutí MASSOB, má strach, že bude zatčen během honu na členy tohoto hnutí. Aby předešel tomuto problému, musel z Nigérie utéci. Na členech tohoto hnutí při zatýkání chtějí, aby se zřekli svého přesvědčení, to by on ale nikdy neudělal. Do uvedeného hnutí, které funguje od roku 1999, vstoupil v roce 2005. Úkolem tohoto hnutí je vytvoření jejich vlastního nezávislého státu Biafra. Současná vláda proti nim posílá bezpečnostní složky, aby je zatklý nebo po nich střílely. Při zatčení členů nejsou dodržena lidská práva. Žalobce se zúčastnil mnoha demonstrací, při nichž byl jeden z jeho kamarádů zastřelen a on byl během jednoho protestu zatčen. Žádali po něm, aby se zřekl podpory tohoto hnutí, což odmítl. Během protestu byl zatčen spolu s dalšími lidmi, poslali je do

střediska, kde všechny zadrželi, zamítli jim bránit se u soudu a chovali se k nim velice nehumánně, nedodržovali jejich lidská práva, a bylo s nimi zacházeno jako se zloději. K zatčení došlo někdy na začátku ledna roku 2016. Na otázku, zda má žalobce nějaké důkazy pro to, že je registrovaným členem hnutí MASSOB, odpověděl, že momentálně ne, přičemž zdůraznil, že je vlastnictví takového dokladu či legitimace pro něj nebezpečné, neboť mu za to hrozí vězení. Ke svému podnikání uvedl, že se mu dařilo, neměl žádné problémy, živil rodinu, platil účty. Nyní za něho podniká jeho manželka. Uvedl, že nahlas vyjadřoval svůj názor představitelům státních orgánů v celém období od roku 2005 do roku 2016. Na akcích mluvili jejich vůdci, hlavním lídrem byl právník R. U.. S vycestováním z Nigérie mu nikdo nepomáhal, prostě šel. Pocítil potřebu zachránit se a předejít problémům. Na otázku, proč nežádal o mezinárodní ochranu ihned po svém příjezdu do Evropy, odpověděl, že mu poradili, že má právo žádat o azyl ve státě, kde se cítí nejvíc v bezpečí. Lidé mu radili, že v České republice je bezpečno. Svoji manželku bude kontaktovat, jak jen to bude možné. Mohla by mu obstarat důkazy ohledně členství v MASSOB. Dále uvedl, že doufá, že se brzy vrátí zpět do své země, protože jeho žena bude brzy rodit. Současná vláda bude snad změněna a budou mít prostor pro projednávání jejich věci. Vrátit se chce, jakmile dostane zprávy, že ve vládě došlo ke změnám.

27. Doplnující pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany byl s žalobcem proveden dne 31. 1. 2017 za přítomnosti tlumočnice anglického jazyka. Na otázku, k jaké změně došlo v období od předcházejícího pohovoru, uvedl, že se dověděl, že jeho manželka se rozhodla ukončit manželství. Dále konstatoval, že v Praze se vytvořilo hnutí IPOB, kde jsou organizováni lidé z Biafry, chce se stát členem tohoto hnutí. Následně žalobce provedl opravu špatného přepisu jmen obsažených v jeho předcházejícím písemně zaznamenaném pohovoru. Dále uvedl, že se v roce 2005 připojil jako bojovník za svobodu k hnutí MASSOB, tedy Hnutí za aktualizaci suverénního státu Biafra. Jeho úkolem bylo organizovat lidi, kteří se seskupovali kolem tohoto hnutí a vysvětlit jim poslání tohoto hnutí v oblasti, kde žil. V jeho komunitě bylo asi 5000 osob. Pracoval tak od roku 2005 až do roku 2015, jezdil do hlavní kanceláře, kde se setkával s vedoucími a organizoval protestní akce v ulicích. Hlavní kancelář se nacházela v Okwe. Pořádali protesty, na které vláda posílala představitele policie a ochranných složek, takže například jeho vedoucí byl zatčen v roce 2005 a v lednu 2016 byl zatčen žalobce. Mnoho lidí bylo zabito. Žalobci byla položena otázka, kolika protestů a kdy se účastnil do svého zatčení v lednu 2016, konkrétně v letech 2014 a 2015. K tomu uvedl, že moc protestů, než byl zatčen, nemívali. Žalobce byl vyzván, aby vysvětlil, proč původně uvedl, že se protestních akcí účastnil každé 2 měsíce a nyní uvádí, že moc protestů nebývalo. K tomu uvedl, že to bylo myšleno obecně, ale do roku 2014, v roce 2015 se tradice protestů přerušila z důvodu násilí, zabíjení a pronásledování. Na výzvu, aby sdělil, kolika protestů se osobně od roku 2014 zúčastnil a kde se konaly, odpověděl, že v roce 2016 měli protest v lednu, tam byl zatčen, byla to protestní akce. Byla akce v březnu, když ho propustili. Po propuštění byla protestní akce v květnu. Na těchto akcích chtěly ochranné jednotky rozehnat hnutí hned zpočátku, proto začaly střílet, lidé se začali rozebíhat, mnozí byli zranění, a protože on sám nechtěl, aby ho zabili, zvedl ruce. Protest trval 4 hodiny, než přijely ozbrojené složky. Byl odvezen do vězení na 1,5 měsíce. Byl nucen odvolat své členství ve skupině, ale odmítal to. Na otázku, jaký byl důvod k jeho zatčení, odpověděl, že mu sdělili, že je členem zakázaného hnutí. Byl obviněn z ohrožení státu, nebylo to však písemně, nebyl nikde u soudu, prostě ho zatkli. Bylo to nezákonné zajetí. Dne 5. 1.

byl zatčen a někdy v únoru propuštěn. Potvrdil, že do doby zadržení neměl žádné potíže s policií. Podmínky, ve kterých byl zadržován, byly hrozné. Často je bili, a nedostali 2 až 3 dny vůbec najíst. Propuštěn byl poté, když slíbil, že z hnutí odstoupí. Hned po propuštění věděl, že musí pokračovat v boji. Po příjezdu domů pokračoval v práci se skupinou. Policie provedla další vyšetřování a zjistila, že žalobce v činnosti pokračuje, musel proto utéct. Na otázku, jak policie zjistila, že je stále vedoucím ve své komunitě, uvedl, že tajná policie jezdila do oblastí, kdy žil a ptala se lidí, a dokonce ho sledovali. Byl nucen zdržovat se mimo své bydliště, které opustil v říjnu. Před policií musel utíkat, ale osobní kontakt s ní neměl. Bydlel u přátel, domů chodil tajně, zemi opustil z důvodu pronásledování. Na otázku, proč v minulém pohovoru nezmínil, že byl po propuštění pod dozorem, žalobce odpověděl, že v pohovoru uvedl, že policie po něm šla, a proto opustil zemi z důvodu pronásledování. Policie navštěvovala manželku. Žalobce byl dotazován, kde si opatřil průkaz člena MASSOB, který správnímu orgánu předložil dne 12. 12. 2016. Uvedl, že je to ten doklad, o který žádal, aby mu ho poslali, průkaz poslal jeho bratranec. Dále žalobce uvedl, že dne 12. 12. 2016 do spisu přiložil novinový výtisk, kde jsou zdokumentovány případy zabití během policejních akcí v jeho zemi. Není tam žádná zmínka o jeho osobě, neboť v době, kdy byly vytištěny, se již v zemi nenacházel. Těmito důkazy chtěl doložit, že policie skutečně zabíjí lidi v jeho zemi a také, že členové hnutí jsou skutečně zatýkáni. V případě návratu do Nigerie by byl pod velkým tlakem, protože by mu stále hrozilo nebezpečí uvěznění. Žalovaný žalobci připomněl, že po svém propuštění se zúčastnil i dalších protestů a zatčen nebyl, takže z čeho usuzuje, že by měl po návratu do vlasti nějaké další potíže. Žalobce odpověděl, že to prostě ví, že jeho život je v ohrožení. Hodně lidí bylo už zabito a zabíjení pokračuje. Nebere to konce, má štěstí, že unikl. Uvedl, že nemá žádné zdravotní potíže.

28. Takto nastalé skutkové okolnosti pak krajský soud posuzoval podle jednotlivých ustanovení zákona o azylu s důrazem na judikatorní požadavky na hodnocení věrohodnosti výpovědí žadatelů o mezinárodní ochranu, tak jak byly shora předestřeny Nejvyšším správním soudem. Dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.
29. Ze závazných právních závěrů totiž vyplývá, že Nejvyšší správní soud nemá za dostatečně odůvodněnou nevěrohodnost žalobní výpovědi. Tato otázka přitom bezesporu úzce souvisí i s dalšími dodatečnými důkazy, z nichž potvrzení žalobcovy činnosti v rámci pobočky Původního obyvatelstva Biafra (IPOB) v České republice (předložené žalobcem krajskému soudu poté, co byl rozsudek zdejšího soudu Nejvyšším právním soudem zrušen) by bylo možno dovozovat. Je totiž zřejmé, že žalobce již v doplňující výpovědi dne 31. 1. 2017 upozornil, že v Praze se vytvořilo hnutí IPOB, kde jsou organizováni lidé z Biafry a on sám se chce stát členem tohoto hnutí. Pokud tedy žalobce v průběhu následného soudního řízení předložil soudu dopisy této pobočky ze dne 25. 5. 2020 a následně 14. 2. 2021, v nichž je konstatováno, že žalobce je aktivním členem této pražské pobočky, je nasnadě, že tyto důkazy musí být v nově otevřeném správním řízení řádně posouzeny a zhodnoceny. Výsledky tohoto důkazního řízení nemohou být zdejším soudem jakkoliv předjímaný. Bude tedy úkolem žalovaného, aby prověřil hodnověrnost nově předložených důkazů, dále posoudil všechny okolnosti ohledně reálné existence této pobočky IPOB a v návaznosti na to, aby provedl doplňující výpověď žalobce, jejímž účelem bude zjištění potřebných informací pro řádné hodnocení důkazů. Krajský soud má totiž za to, že žalobcem předložené důkazy v rámci soudního řízení by mohly potvrzovat věrohodnost tvrzení žalobce. Úkolem žalovaného v

nově probíhajícím správním řízení tedy bude v rámci doplňující výpovědi zjištění, jak se žalobce angažuje v činnosti pražské pobočky IPOB a s kým se při těchto aktivitách stýká.

30. Krajský soud dále považuje za potřebné, aby se žalovaný znovu detailně zabýval otázkou žalobcovy aktivity v hnutí MASSOB v době před opuštěním vlasti, přičemž má za to, že nově předložené důkazy nejsou s původním tvrzením žalobce v rozporu.
31. Krajský soud se rovněž nemohl přiklonit k názoru žalovaného, že žalobcem předložený průkaz člena hnutí MASSOB je nevěrohodný a mohl by být falešný. Úkolem žalovaného bylo totiž postavit najisto, a za tím účelem i žalobci dát možnost osvětlit, proč na tomto dokladu absentují určité náležitosti.
32. Krajský soud podotýká, že není jeho úlohou nahrazovat úvahy žalovaného spočívající v nutnosti podrobného zjištění vyplývajícího z výpovědi žalobce a důkazů týkajících se jeho tvrzení. Soudu nepřísluší, aby úvahy žalovaného nahrazoval.
33. Žalovaný v průběhu soudního řízení zpochybnil, s odkazem na rozsudky jiných evropských soudů, pravost dopisů předložených žalobcem, které mají potvrzovat jeho členství v hnutí MASSOB. Názoru žalovaného krajský soud nemohl přisvědčit. Je totiž nezbytné, aby tyto důkazy hodnotil žalovaný v kontextu se zjištěními, které vyplynou z doplňující výpovědi žalobce. Doplňující šetření bude nutno zaměřit na zjištění, kde je sídlo pražské pobočky Původního obyvatelstva Biafra (IPOB) v České republice, jak konkrétně a jak intenzivně se žalobce v této organizaci angažuje a jaké zde má postavení. Tato zjištění je pak nutné propojit s informacemi o činnosti žalobce v jeho vlasti, jak byla konkrétně popsána v jeho pohovorech, včetně dalšího pohovoru doplňujícího.
34. Úkolem žalovaného v nově otevřeném správním řízení bude rovněž hodnocení situace v Nigerijské federativní republice se zacílením na zprávy před nástupem a po nástupu nového prezidenta – M. B. - a při zohlednění rozdílné politické situace v těchto obdobích. Ve vazbě na tato zjištění pak teprve může žalovaný provést hodnocení věrohodnosti výpovědi žalobce.
35. Žalovaný tedy znovu provede hodnocení důkazů, přičemž ve smyslu závazné judikatury Nejvyššího správního soudu bude mít na zřeteli, že řízení o mezinárodní ochraně je často provázeno důkazní nouzí, přičemž v případech, kdy žadatel ani žalovaný není schopen doložit či vyvrátit určitou skutečnost či tvrzení žádným přesvědčivým důkazem, zůstává jediným důkazním prostředkem výpověď žadatele. Pokud skutečnosti sdělené žadatelem o mezinárodní ochranu nejsou úplné, aktuální nebo relevantní, je nezbytné, aby žalovaný v tomto stadiu řízení s žadatelem aktivně spolupracoval, aby bylo možné shromáždit všechny důkazy na podporu jeho žádosti. Je rovněž nutné přihlédnout k tomu, že pokud se žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie a jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, je třeba z jeho výpovědi vycházet. V nově otevřeném správním řízení nelze rovněž odhlédnout, jak upozornil Nejvyšší správní soud, od toho, že *„pokud je přiměřeně pravděpodobné, že daná událost proběhla tak, jak tvrdí žadatel, žalovaný musí toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Pokud je, byť jen přiměřeně pravděpodobné, že tvrzení žadatele je pravdivé či že se určitá skutečnost udála tak, jak žadatel uvádí, nelze toto tvrzení prohlásit za nevěrohodné a vyloučit je z dalšího posuzování; naopak, je nutno toto tvrzení vzít v potaz při celkovém posouzení odůvodněnosti žádosti a přiřadit mu patřičnou*

váhu. Zcela vyloučit z celkového posouzení je možno pouze ta fakta, u nichž je postaveno téměř najisto, že se nestaly (tj. neexistuje ani přiměřená pravděpodobnost, že k nim došlo).“

36. S ohledem na shora uvedené krajský soud zrušil napadené rozhodnutí žalovaného pro nepřezkoumatelnost ve smyslu § 78 odst. 1 s. ř. s. a současně dle § 78 odst. 4 s. ř. s. vyslovil, že se mu věc vrací k dalšímu řízení. Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
37. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl úspěch žalobce, ten však je od platby soudního poplatku osvobozen a krajský soud ze soudního spisu nezjistil, že by mu nějaké další náklady řízení vznikly. Proto krajský soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 9. listopadu 2021

JUDr. Magdalena Ježková v. r.
samosoudkyně